

MAREK INGLOT¹

Recenzja: Ks. Sławomir Bylina, *Filary pokoju a konflikty zbrojne XXI wieku*,
Wydawnictwo naukowe DIFIN, Warszawa 2025. ss. 162.
[ISBN 978-83-8270-479-2]

Review: Ks. Sławomir Bylina, *Pillars of Peace and Armed Conflicts of the 21st Century*,
Wydawnictwo naukowe DIFIN, Warszawa 2025. ss. 162.
[ISBN 978-83-8270-479-2]

Konflikty zbrojne we współczesnej rzeczywistości są, niestety, bardzo aktualnym zjawiskiem, decydującym o losach tak poszczególnych osób jak i całych narodów. Nie można ich ignorować czy podchodzić do nich obojętnie. Należy do obowiązku ludzkiej wspólnoty zająć wobec nich zdecydowane stanowisko. A to w różnych wymiarach: zarówno w sferze bezpieczeństwa każdego człowieka, jak również w umiejętnym wyciąganiu (i wskazywaniu) wniosków z wydarzeń dziejowych na przyszłość. Wojny prowadzone są od początku ludzkości i związane były w przeszłości z takimi elementami jak konieczność przetrwania i potrzeba ekspansji nawet w imię (pojmowanych jako szczytne) ideałów i obiektywnych potrzeb. Kolejne wieki pokazują, niestety, inną formę i motywację niczym nie usprawiedliwioną (!) – wywoływania konfliktów zbrojnych/wojen: w celu powiększania terytorium wpływu, czy zdobywania kolejnych stopni szeroko rozumianej władzy.

¹ Prof. dr hab. Marek Inglot, Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie, ORCID: 0000-0002-0184-514X.

Artykuły są objęte licencją Creative Commons Uznanie autorstwa –Użycie niekomercyjne – Bezutworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

Publikacja autorstwa Sławomira Byliny *Filary pokoju a konflikty zbrojne XXI wieku*, to interesujące i ważne opracowanie naukowe, które porusza kwestie współczesnych konfliktów zbrojnych na przykładzie wojny w Syrii i Ukrainie. Ukazuje kontekst genezy danego konfliktu, rozszerzając o spojrzenie nań z punktu widzenia nauczania i działań Stolicy Apostolskiej.

Praca składa się z dwóch części omawiających kwestie teoretyczne rozumienia pokoju i konfliktów zbrojnych, oraz studium przypadku z podziałem na dwie wojny: w Syrii i Ukrainie. W czterech rozdziałach pracy w jasny i zrozumiały sposób Autor wskazał na różne etapy w próbie zrozumienia aktualnej rzeczywistości.

Pierwszy rozdział pierwszej części, zatytułowany *Filary pokoju z perspektywy Stolicy Apostolskiej*, stanowi omówienie ogólnej wizji nauczania Kościoła katolickiego w kwestii wojen na przełomie XX i XXI wieku. W dalszej kolejności Autor omawia cztery filary pokoju, które określa jako wartości i skupia uwagę na takich wartościach wskazywanych przez kolejnych papieży jak na prawdzie, sprawiedliwości, miłości i wolności. Dzięki jasnemu ukazaniu treści, także w postaci tabel, w przejrzysty sposób poznajemy formy, poprzez które kolejni papieże uświadamiali współczesne społeczeństwo w kwestii dążeń pokojowych.

Drugi rozdział pt. *Konflikty zbrojne XXI wieku w skondensowany sposób* ukazuje poszczególne etapy zrozumienia istoty konfliktu zbrojnego. Począwszy od umiejętności rozróżnienia konfliktu zbrojnego od wojny, Autor próbuje wskazać typologię konfliktów zbrojnych. Kolejne etapy syntetycznego ukazywania konfliktów zbrojnych w kwestii ich genezy, przebiegu i skutków, oraz ukazania środowiska konfliktów zbrojnych z podziałem na lokalne, regionalne i globalne wskazuje na prawidłowe umiejscowienie ich w czasie i przestrzeni prowadzonych wojen.

Druga część pracy omawia współczesne konflikty zbrojne prowadzone w Syrii i Ukrainie. W podobnej sobie strukturze dwa rozdziały przedstawiają przyczyny powstania konfliktu zbrojnego, które poprzez manifestacje ludności, oraz reakcję władz doprowadziły do toczących się do dnia dzisiejszego wojen. Interesującym elementem ukazany przez Autora jest wskazanie na reakcje państw, w tym Stolicy Apostolskiej, oraz organizacji międzynarodowych wobec toczących się konfliktów. Ukazanie etapów i procesów w prowadzonych działaniach międzynarodowych stanowi próbę właściwego rozumienia istoty konfliktów zbrojnych w ogóle. Takie ujęcie i próba usystematy-

zowania reakcji przedstawicieli decydentów na świecie stanowi nieuniknione i ważne zaproszenie" do wyciągania wniosków i zadań na przyszłość.

Ważnym aspektem tej części pracy jest zwrócenie uwagi na kwestie społeczne i ich konsekwencje w konfliktach zbrojnych, które dostrzegają największych poszkodowanych prowadzonych wojen: ludność cywilną. Troskę o najbardziej poszkodowanych wykazują szczególnie instytucje międzynarodowe oraz państwa takie jak Watykan, prowadząc na szeroką skalę akcje humanitarne. Oczywiście procesy dyplomatyczne stanowią również ważną rolę w ochronie ludności, na co wskazuje Autor, których celem jest troska o człowieka i o jego los. Jedynie ochrona ludności poprzez działania pokojowe, stanowienie prawa w oparciu o wartości reprezentowane przez wszystkie grupy społeczne, może doprowadzić do sprawiedliwości społecznej.

Ważnym i nowatorskim ujęciem procesu badawczego Sławomira Byliny jest zestawienie nauczania poszczególnych papieży zarówno w kwestii filarów pokoju, jak i odniesienia się do poszczególnych etapów omawianych konfliktów zbrojnych. Przypominanie o nieustannym apelu, reakcjach Stolicy Apostolskiej wobec zaprzestania prowadzenia wojen, ale i przed ich rozpoczęciem, jest zasadniczym zadaniem, ale i obowiązkiem Nauczycielskiego Urzędu Kościoła katolickiego (Magisterium Ecclesiae).

Jak dowiadujemy się z zapowiedzi Autora, niniejsze opracowanie, które oceniam pozytywnie i rekomenduję wydanie go drukiem jest pierwszą propozycją serii wydawniczej „Pokój a konflikty zbrojne XXI wieku”. Wyrażam nadzieję, że kolejne opracowania będą również stanowić inspirację naukową i dydaktyczną dla Autora w jego kolejnych etapach rozwoju naukowego, i nie tylko dla Autora, lecz także – do czego szczerze zachęcam – dla innych badaczy.